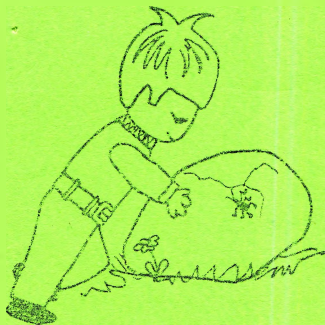

Προχωρήστε!!!

Οδηγός για να βοηθήσετε παιδιά με
δυσκολίες στην όραση να μεγαλώσουν

Συνέχεια στο Κάντε μια Αρχή

Τίτλος πρωτότυπου:

Move It!!!

Κείμενα και Σκίτσα:

RICHARD DROYILLARD, Ειδικός στη Διακίνηση, Oakland Intermediate School District

SHERRY RAYNOR, Διευθυντής, Infant Program for the Visually Impaired, Ingham Intermediate School District

Επιμέλεια:

LOU ALONSON, Special Education, Michigan State University

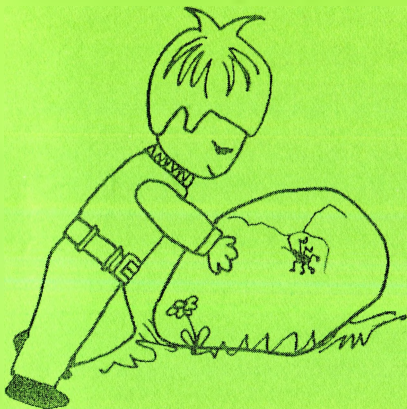
Διάθεση στη Κύπρο:

Σχολή Τυφλών

Τ.Θ. 23511 - 1684 Λευκωσία

Τηλ. 22403300, Φαξ. 22403340

E-mail: varnavas@cytanet.com.cy

Προχωρήστε!!!

Αυτό το μικρό βιβλίο έχει ετοιμαστεί ως συνέχεια του **Κάντε μια αρχή**.

Περιέχει περισσότερες εισηγήσεις, που ελπίζουμε να σας φανούν χρήσιμες για να βοηθήσετε έγκαιρα παιδιά που είναι τυφλά ή που έχουν μειωμένη όραση, να μεγαλώσουν και να μορφωθούν όπως τα άλλα παιδιά.

Θέλουμε να τονίσουμε και πάλι ότι τα τυφλά παιδιά έχουν περισσότερες ομοιότητες παρά διαφορές από τα άλλα παιδιά, όμως είναι **διαφορετικά**.

Οι πέντε τους αισθήσεις - η αφή, η όσφρηση, η γεύση, η ακοή και το τυχόν μικρό ποσοστό όρασης που μπορεί να έχει απομείνει - είναι οι μόνες δίοδοι μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η μάθηση. Όταν μια αίσθηση δεν λειτουργεί, οι άλλες αισθήσεις δεν καλυτερεύουν ως δια μαγείας. Πρέπει να αναπτυχθούν με τη χρήση. Τα τυφλά παιδιά πρέπει να διδαχθούν να είναι περίεργα, πιο περίεργα ακόμα και από τα παιδιά που βλέπουν! Πρέπει κάποιος να τους μιλά

επειδή μέσω της γλώσσας μπορούν να ακούσουν για τον κόσμο τους και να ανταποκριθούν. Πρέπει να αφήνονται ελεύθερα να κινούνται για να μπορέσουν να αισθανθούν τον κόσμο τους και να επικοινωνήσουν με όλους τους ενδιαφέροντες ανθρώπους μέσα σ' αυτόν. Αυτό το βιβλίο γράφτηκε με σκοπό να σας βοηθήσει να τα βοηθήσετε να αποκτήσουν όλες τις εμπειρίες και πληροφορίες που μπορούν κατά τη διάρκεια αυτών των κρίσιμων χρόνων μάθησης.

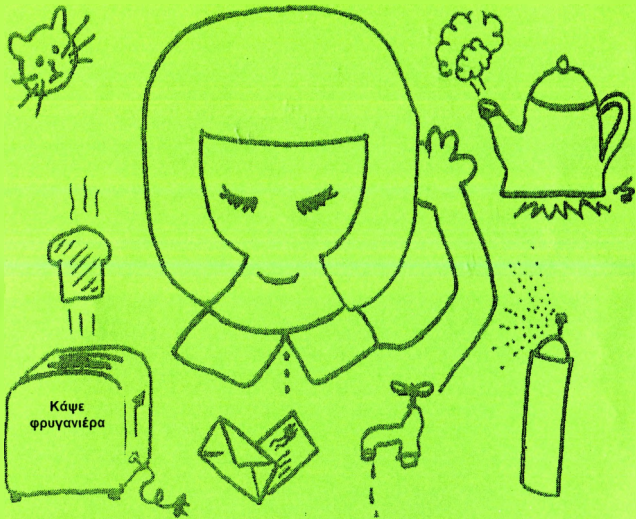
Οι συγγραφείς
Richard Drouillard
Sherry Reynor

**Ανοίξτε το
δρόμο!!!**

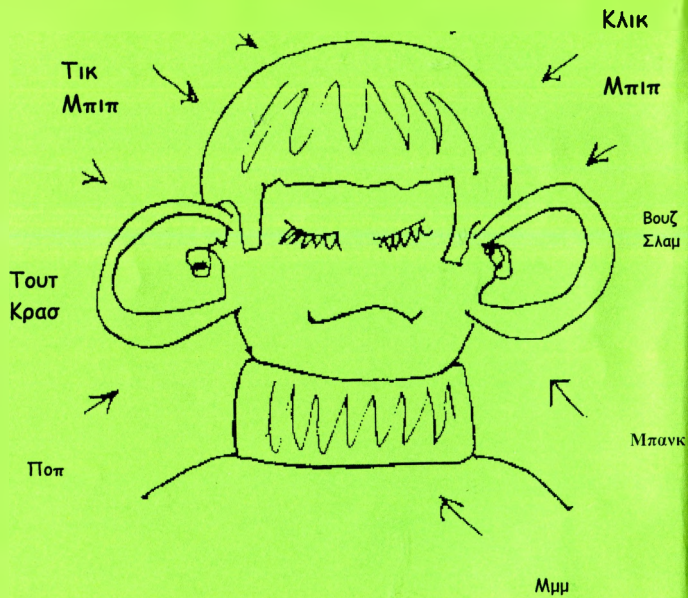
Διδάξτε με να είμαι ανεξάρτητος. Είναι ένα από τα πιο σημαντικά που μπορώ να μάθω. Το να κάνω κάτι από μόνος μου - να σκέφτομαι για μένα και να αρχίσω να παίρνω τις δικές μου αποφάσεις. Θα σας άρεσε να είστε **πάντοτε** αναγκασμένοι να περιμένετε κάποιον να κάνει κάτι μαζί σας ή να κάνει κάτι για σας; Θα σας άρεσε να σας λένε **πάντοτε** τι να κάνετε; Χρειάζομαι τη βοήθεια σας, αλλά - βοηθήστε με να κάνω όσο πιο πολλά για τον εαυτό μου. Βοηθήστε με να αποφασίζω για τον εαυτό μου, βοηθήστε με να μάθω να ελέγχω τη ζωή μου. Βάλτε με στη θέση του οδηγού! Αλλά βοηθήστε με να χειριστώ το τιμόνι γιατί αργά ή γρήγορα-

- Θα πρέπει να «το κάνω μόνος μου».

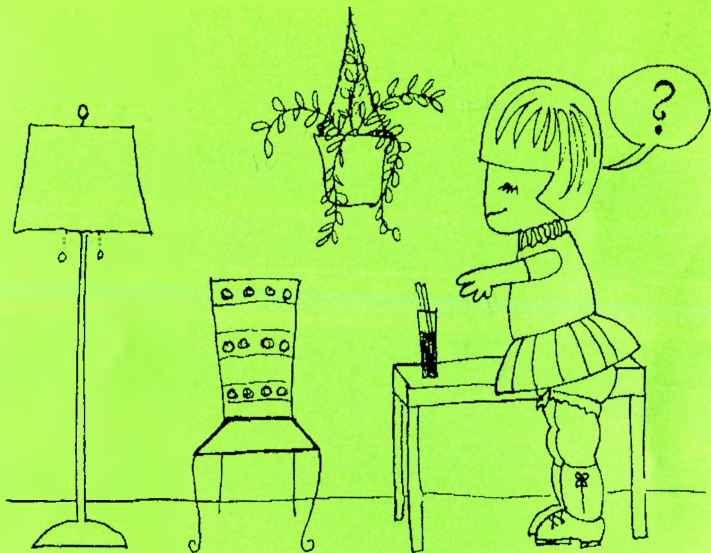
Τα αυτιά είναι για να ακούνε. Διδάξτε με να ακούω. Πέστε μου τι είναι οι διάφοροι ήχοι στο σπίτι - το νερό που τρέχει, το νερό που στάζει από τη στέγη, η τσαγιέρα που βράζει, τα κλαδιά που γδέρνουν τα παράθυρα. Οι μικροί ήχοι ενός γατιού που γουργουρίζει, μιας επιστολής που πέφτει στο πάτωμα, του νερού που στάζει. Οι παράξενοι ήχοι του ψεκάσματος, της φρυγανιέρας που εκτινάζει τη φρυγανιά, του ψυγείου που δουλεύει, της ραπτομηχανής που ράβει. Όταν πολλοί διαφορετικοί ήχοι παράγονται ταυτόχρονα, βοηθήστε με να διαλέξω εκείνους που είναι σημαντικοί για μένα να τους προσέχω.

➤ Για να ακούω καλύτερα.

Διδάξτε με να ακούω προσεκτικά.
Κοιτάξτε αν μπορώ να ξεχωρίσω πότε οι ήχοι είναι από κοντά ή μακριά. Διευκολύνετέ με να μάθω ποιοί ήχοι είναι επικίνδυνοι και από ποιούς ήχους δεν χρειάζεται να φοβάμαι. Τι είναι αυτό που κάνει τικ; Από πού έρχεται αυτός ο θόρυβος; Είναι η πόρτα ανοικτή ή κλειστή; Το να μάθω να ακούω θα με βοηθήσει να κυκλοφορώ και να διακινούμαι σωστά.

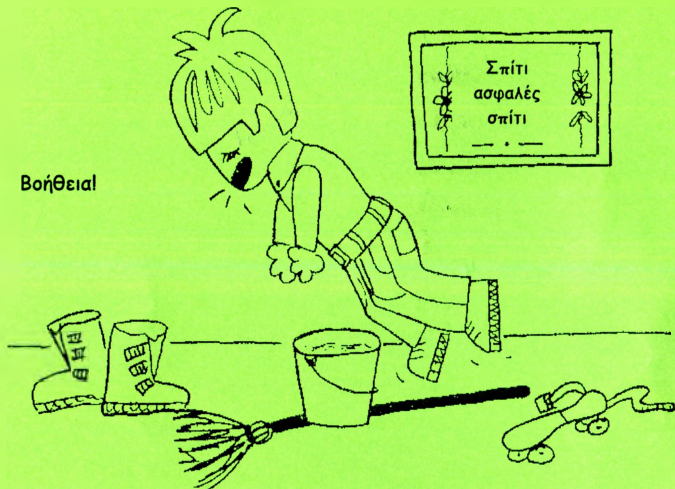
➤ **Χρειάζομαι μεγάλα αυτιά.**

Βοηθήστε με να μάθω τις σχετικές αποστάσεις στο χώρο. Σχετικές αποστάσεις; Τι είναι αυτό; Αυτές είναι καινούργιες λέξεις που πρέπει να μάθω. Σημαίνει ότι πρέπει να μάθω που βρίσκεται το σώμα μου σε σχέση με τα πράγματα γύρω μου. Πόσο μακριά από μένα βρίσκεται η καρέκλα; Πού είναι η λάμπα; Μπορώ να φτάσω το ποτήρι μου χωρίς να το χτυπήσω και να το ρίξω κάτω; Ενημερώστε με για τα πράγματα που βρίσκονται κοντά μου και βάζετέ με να τα βρίσκω. Δίνετε μου κατευθύνσεις ώστε να μπορώ να κινούμαι και να βρίσκω το δρόμο μου προς τα πράγματα που δεν είναι κοντά μου.

➤ Πού είμαι; Πού είσαι; Πού είναι;

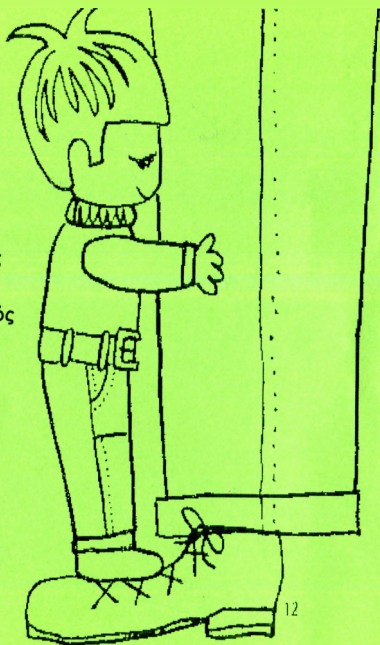
Βοήθεια!

Μπορώ να πάω παντού στο σπίτι μόνος μου - αν οι διάδρομοι από δωμάτιο σε δωμάτιο είναι καθαροί και δεν αφήνονται πράγματα εδώ και εκεί στο πάτωμα να σκοντάφτω και να πέφτω. Βοηθήστε με να διακινούμαι μόνο μου με αυτοπεποίθηση με το να διατηρείτε τους διαδρόμους καθαρούς. Όταν κυλιόμουν και μπουσουλούσα ολόγυρα στο σπίτι, το να βρίσκω πράγματα στο πάτωμα ήταν κάτι που ζωντάνευε την περιέργειά μου. Τώρα μπορεί να είναι μια δυσάρεστη εμπειρία για μένα να σκοντάψω πάνω στις γαλότσες του μπαμπά.

Και, σας παρακαλώ, μην αφήνετε τον κουβά του σφουγγαρίσματος ατακτοποιητό! Χρειάζομαι τη βοήθεια σας.

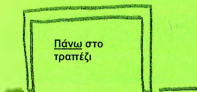
Είσαι καλός
και
εξυπηρετικός
αλλά, δεν
μπορώ να
μείνω εδώ
για πάντα!

Πρέπει να σταθώ στα δικά μου πόδια.
Μην με καθοδηγείτε εδώ και εκεί. Τώρα που κινούμαι, αφήστε με να **πηγαίνω μόνο μου.**
Χρειάζεται να ξέρω πότε να στρίψω αριστερά και πότε να στρίψω δεξιά. Είναι ανάγκη να ανιχνεύω* κατά μήκος των τοίχων για να μάθω τις διαστάσεις και τα ονόματα των δωματίων. Πιθανόν να μου πάρει περισσότερο χρόνο παρά αν με παίρνατε εσείς, αλλά πρέπει να αρχίσω να εξασκώμαι τώρα για τις περιπτώσεις που εσείς θα είστε απασχολημένοι. Επειδή τότε θα πρέπει να πάω εκεί μόνο μου!

➤ **Πρέπει να πάω μόνο μου!**

**Ανιχνεύω: ακολουθώ την κατεύθυνση των τοίχων αγγίζοντας ελαφριά τον τοίχο και μένοντας σε επαφή με αυτόν καθώς περπατώ.*

Απαλλαγείτε από το «εδώ και το εκεί».
Είναι πολύ δύσκολο για μένα να καταλαβαίνω που είναι το «εδώ» και το «εκεί», εφόσον δεν μπορώ να δω για ποιό πράγμα μιλάτε. Χρησιμοποιήστε λέξεις πού να μου λένε πραγματικά που βρίσκονται τα πράγματα και που να πάω. «Βάλε το βιβλίο στο τραπέζι της τραπεζαρίας». «Έλα στο υπνοδωμάτιο και βοήθα με να βάλουμε τα παιχνίδια σου στη θέση τους». Εσείς καταλαβαίνετε τι εννοείτε, αλλά σας παρακαλώ χρησιμοποιείτε τέτοιες λέξεις έτσι που να καταλαβαίνω και εγώ τι εννοείτε. Γίνετε σαφής - διαφορετικά

- **Δεν θα πάω ποτέ από το εδώ στο εκεί.**

Κοντά

Μακριά

Πού;

Εδώ
Εκεί

Πού;

Θυμάστε; Εγώ είναι ανάγκη να θυμάμαι.
Είναι ανάγκη να θυμάμαι τόσα πολλά! Πού είναι το δωμάτιό μου, πού αφήνω πράγματα, πόσο μακριά από μένα βρίσκονται τα πράγματα, τι έκανα χθες. Εφόσον δεν μπορώ να βλέπω, πρέπει να μάθω να θυμάμαι και πρέπει να γίνω ακόμα καλύτερο και από σας στο να θυμάμαι, επειδή δεν μπορώ να κοιτάζω εδώ κι εκεί για ό,τι έχω ξεχάσει. Ρωτάτε με πού βρίσκονται τα πράγματα για να με βοηθήσετε να ασκηθώ να θυμάμαι. Λέγετέ μου να πηγαίνω και να σας φέρνω πράγματα. Μιλάτε μου για το τι κάναμε χθες και το τι θα κάνουμε αύριο. Μιλάτε μου συνεχώς για τα όσα έχουμε κάνει στο παρελθόν.

➤ **Το θυμάμαι αυτό!**

Αριστερά + Δεξιά = ένα ταξίδι στις γιαγιάς

Δεξιά + Αριστερά = κάπου

Βλέπω
ένα
δέντρο

Αυτοκίνητα στο δρόμο
σπίτια στο δρόμο
πράγματα στο
κατάστημα χρώματα
αποστάσεις
δίπλα από, κοντά

Υπάρχει...

ένας θάμνος,

ένα φράκτης,

πράσινο

ελκυστικό,

ψηλό,

κοντό,

τραχύ,

όμορφο,

κλπ!

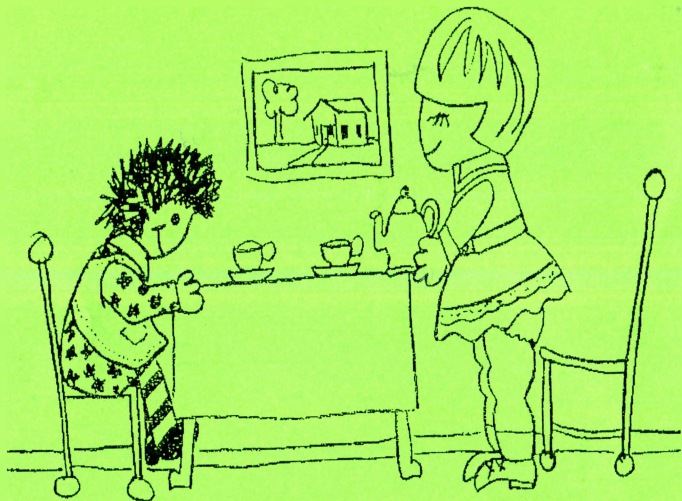
Μιλάτε μου, μιλάτε μου, μιλάτε μου. Είναι ανάγκη να ακούω όλα τα ονόματα των πραγμάτων γύρω μου. Ντουλάπια, λάμπες και πόρτες. Μη φοβάστε να χρησιμοποιείτε πολλές λέξεις για να μου περιγράψετε πράγματα. Είναι ανάγκη να ακούω τις λέξεις που περιγράφουν μια πράξη και μου λένε τι κάνω. Και τις λέξεις που περιγράφουν το τι εσείς βλέπετε. Είναι ανάγκη να ακούω πως ταιριάζουν οι λέξεις και να μαθαίνω πώς να τις χρησιμοποιώ. Καταλαβαίνω πολλά πράγματα παρόλο που μπορεί να μη χρησιμοποιώ όλες τις λέξεις όταν μιλώ. Πέστε το μου όταν γονατίζω, χοροπηδώ, ενεργώ ανόητα. Δώστε μου κατευθυντήριες λέξεις. Πήγαινε ίσια μπροστά. Σταμάτα. Στρίψε αριστερά. Κάνε πέντε βήματα. Σταμάτα. Στρίψε δεξιά.

➤ **Μπίγκο!**

Έχετε με μαζί σας ενώ κάνετε τις δουλειές σας στο σπίτι. Μιλάτε μου και δείχνετε μου τι κάνετε όταν διπλώνετε τα ρούχα, σκουπίζετε το πάτωμα, ξεσκονίζετε, καθαρίζετε το ψυγείο ή πλένετε τα παράθυρα. Άστε με να αγγίζω και να συμμετέχω σε ότι κάνετε για να μπορέσω να αρχίσω να καταλαβαίνω πως να φροντίζω τα πράγματα. Άστε με να δοκιμάζω να το κάνω. Θα δείτε ότι χρειάζομαι πολλή βοήθεια και πολλή εξάσκηση. Μου παίρνει περισσότερο χρόνο για να μάθω αυτά τα πράγματα. Το ξεσκόνισμα του τραπεζιού μπορεί να σας φαίνεται εύκολο - αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα μου είναι εύκολο εμένα. Τουλάχιστον όχι στην αρχή.

- **Ας το κάνουμε ξανά και ξανά. Τότε μπορώ να το κάνω - αν με αφήσετε.**

Μπορώ να σας βοηθήσω. Αναθέστε μου μικροδουλειές να κάνω. Μπορώ να στρώνω το τραπέζι. Μπορώ να μεταφέρω τα λερωμένα πιάτα μου στο νεροχύτη. Μπορώ ακόμα και να πλένω ορισμένα πιάτα και να τα βάζω στη θέση τους. Φτάνει να μου λέτε τι είναι το κάθε πιάτο και που ανήκει. Χρειάζομαι τη βοήθειά σας για να αντιληφθώ ότι όλα τα πιάτα δεν είναι τα ίδια. Τι τα κάνει να διαφέρουν; Πέστε μου. Δεν θέλω να βρεθώ σε αμηχανία ή να συγχιστώ όταν κάποιος ζητήσει ένα πιάτο και εγώ του δώσω ένα πιατάκι φλιτζανιού.

- **Βοηθήστε με να τα μάθω όλα που έχουν σχέση με τα καθημερινά πράγματα.**

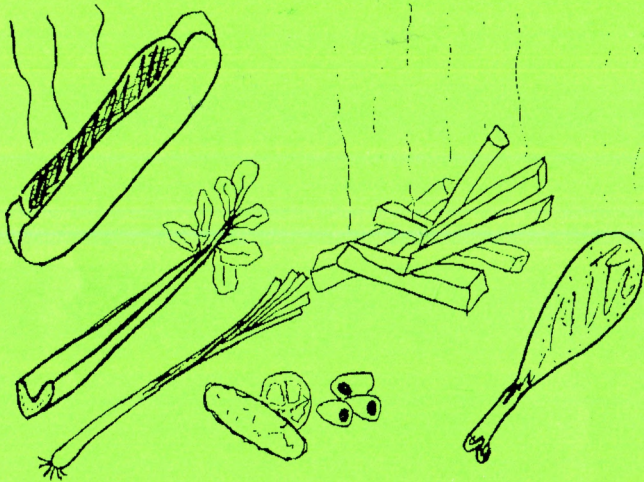
Πέστε μου τι μαγειρεύετε και αφήστε με να σας βοηθήσω. Μπορώ να ψήνω καλαμπόκι και να ανοίγω φύλλο για μπισκότα. Μπορώ να βάζω τα υλικά στη λεκάνη αφού τα έχετε μετρήσει. Μπορώ να ανακατεύω. Το ανακάτεμα είναι δύσκολη δουλειά όταν δεν μπορείς να βλέπεις. Αφήστε με να εξασκηθώ. Μπορώ να κάνω ζελέ και μπορώ να φτιάξω (αραιώνοντας με νερό) λεμονάδα και πορτοκαλάδα. Μπορώ να σας βοηθήσω να κάνετε μπιφτέκια, - αν και στην αρχή ίσως να μη μου αρέσει η αίσθηση που δίνουν στην αφή. Τι τηγάνια χρησιμοποιείτε; Σε τι χρησιμεύουν;

- Κροταλίστε τα τηγάνια και ας αρχίσουμε να μαγειρεύουμε!

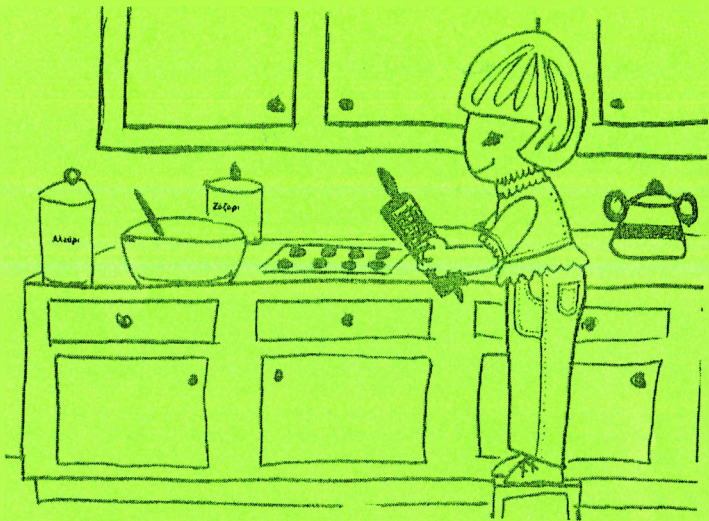
Γεύσεις - μυρωδιές - υφές. Μην ξεχνάτε να μου λέτε τι τρώω. Πέστε μου τις λέξεις για αυτά που τρώω. Τα ξιδάτα είναι ξινά. Το ζελέ είναι μαλακό και έχει άρωμα όπως το πορτοκάλι ή το λεμόνι ή το μοσχολέμονο. Το κρέας δεν είναι απλά κρέας. Είναι «χοιρινή μπριζόλα» ή «μπιφτέκι». Τα πράγματα που τρώμε είναι σκληρά, μαλακά, τρεμουλιαστά ή σπυρωτά. Δεν θα ξέρω τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις αν δεν τις χρησιμοποιείτε συνεχώς.

➤ Τι σημαίνει «τρεμουλιαστά»;

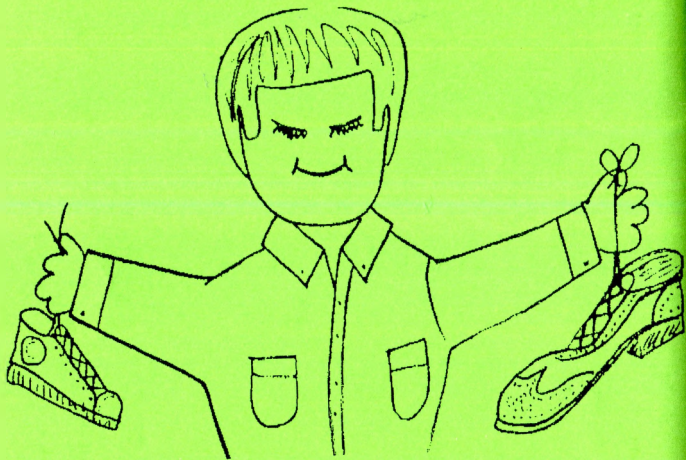
Αφήστε με να τρώω με τα χέρια μου. Θα δοκιμάσω περισσότερα φαγητά αν μπορώ να τα τρώω με αυτό τον τρόπο. Σάντουιτς με ζεστό λουκάνικο, κοτόπουλο, άψητες πατάτες και τηγανιτές πατάτες. Δημητριακά και σέλινο. Ίσως ακόμα και κρεμμύδια! Τουρσιά και ελιές. Όλα αυτά διαφέρουν πολύ στην αφή - πείτε μου τι είναι και ενθαρρύνετέ με να ανακαλύψω τη γεύση τους.

- Το να τρως με τα χέρια είναι διασκέδαση!

Άστε με να παίζω με πράγματα που λερώνουν και προκαλούν ακαταστασία. Δεν θα θέλω να παίζω με πράγματα όπως είναι ο πηλός και η μαλακή πλαστεσίνη αν δεν με αφήσετε να συνηθίσω τα «απαίσια» στην αφή πράγματα ενόσω είμαι μικρό. Άστε με να ψηλαφήσω τη ζύμη των μπισκότων και βοηθήστε με να πλάσω μπισκότα. Αφήστε με να ασχοληθώ με την κρούστα της πίτας και τη ζύμη του ψωμιού. Βάλτε με να σας βοηθήσω στο φτιάξιμο των μπιφτεκιών και της κρεατόπιτας. Την πρώτη φορά που θα δοκιμάσω μπορεί να το αντιπαθήσω, γι' αυτό σας παρακαλώ αφιερώστε χρόνο για να μου δείξετε πώς να αναμιχθώ πραγματικά και να δουλέψω με τα χέρια μου. Μην τα παρατάτε. Συνεχίστε να με ενθαρρύνετε να βάζω τα χέρια μου στα υλικά με τα οποία δουλεύετε. Πρέπει να μάθω για όλα αυτά τα πράγματα - ακόμα και όταν οι πράξεις μου δείχνουν πως δεν το θέλω.

- Προκαλεί ακαταστασία - αλλά άστε με να ανακατεύομαι και να ψαχουλεύω συνεχώς.

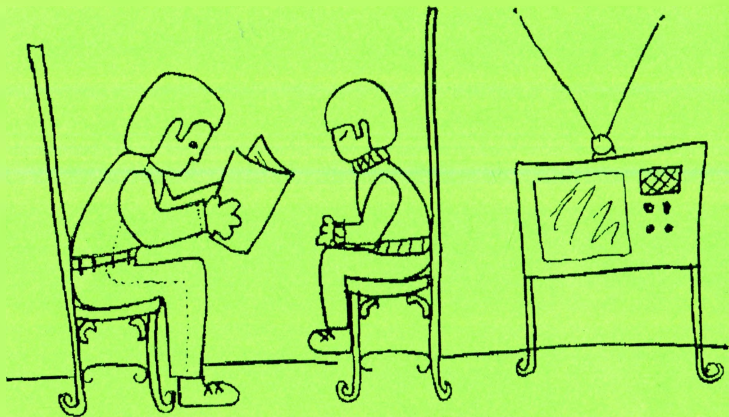
Είναι ανάγκη να συγκρίνω αληθινά πράγματα. Όχι μόνο μπάλες και κύβους και παιχνίδια, αλλά καθημερινά πράγματα. Βοηθήστε με να ανακαλύψω ότι τα παπούτσια του μπαμπά είναι μεγαλύτερα από τα δικά μου. Είναι ανάγκη να ψηλαφήσω την καρέκλα μου για να μάθω ότι είναι μικρότερη από τη δική σας ή διαφορετική από αυτή. Είστε πιο ψηλοί από μένα. Το αμαξάκι της κούκλας μου είναι πιο χαμηλό από εκείνο του μωρού. Υπάρχουν διαφορετικά μεγέθη τηγανιών. Ένα μεγάλο τηγάνι δεν μπαίνει σε ένα μικρό τηγάνι, αλλά ένα μικρό τηγάνι μπαίνει σε ένα μεγάλο τηγάνι! Το ένα καπάκι τηγανιού είναι πολύ μεγάλο, το άλλο καπάκι είναι πολύ μικρό, αλλά αυτό το καπάκι ταιριάζει ακριβώς σε αυτό το τηγάνι!

- Συγκρίνετε πράγματα - και βοηθάτε με να τα ταιριάζω.

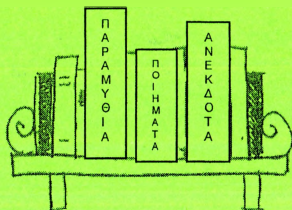
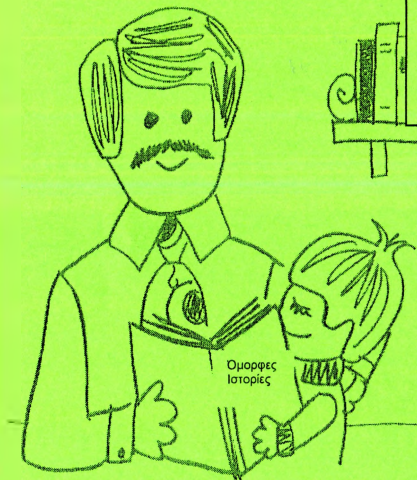
Παίξτε παιχνίδια διαλογής μαζί μου. Βάζετέ με να ταξινομήω κουμπιά, συνδετήρες, καπάκια βάζων. Μετά αφήστε με να βοηθήσω πραγματικά. Βάλτε με να ταξινομήσω τα μαχαιροπήρουνα και να τα βάλω στο συρτάρι. Βάλτε με να ταξινομήσω τις πετσέτες και τα ξεσκονόπανα. Ίσως να μην μπορώ να τα διπλώσω, αλλά μπορώ να τα ταξινομήσω και να μάθω να τα βάζω στη θέση τους. Βάλτε με να ξεχωρίσω τις κάλτσες μου από εκείνες του μπαμπά - οι δικές του κάλτσες είναι πραγματικά μεγάλες!

➤ **Ας ταξινομήσουμε τα πράγματα.**

Διαβάζετε, διαβάζετε, διαβάζετέ μου. Τίποτα δεν μπορεί να αντικαταστήσει το να μου διαβάζετε. Το να είμαι κοντά σας και να έχω όλη την προσοχή σας με κάνει να νιώθω οικειότητα και θαλπωρή. Μου αρέσει πολύ να ακούω όλες εκείνες τις λέξεις και θα τις μάθω, ακόμα, κι αν δεν τις καταλαβαίνω όλες στην αρχή. Το να μου διαβάζετε μεγαλόφωνα ενόσω είμαι μικρό με βοηθά να μάθω ότι τα βιβλία είναι διασκέδαση και κάποια μέρα θα μάθω και εγώ να διαβάζω. Το διάβασμα μου ανοίγει πόρτες που διαφορετικά θα παρέμειναν κλειστές. Πάρτε μερικά από εκείνα τα βιβλία που έχουν τη γραφή μπρέιλ στη μια σελίδα και την κανονική γραφή στην άλλη ώστε να μπορώ να **ψηλαφώ** εκείνα που θα μάθω να διαβάζω, ακριβώς όπως τα άλλα παιδιά **βλέπουν** εκείνα που πρόκειται να διαβάσουν. Περιγράψτε μου τις εικόνες. Ρωτήστε με ερωτήσεις σχετικά με το τι διαβάσατε και απαντήστε στις δικές μου. Αν μου απαντάτε θα αποκτήσω τη συνήθεια να ρωτώ ερωτήσεις.

➤ **Το διάβασμα είναι διασκέδαση!**

Διαβάζετέ μου. Αφιερώστε λίγο χρόνο κάθε μέρα για να μου διαβάσετε κάτι. Μπορεί να μην τα καταλαβαίνω όλα που διαβάζετε, αλλά θα μου αρέσει που θα είμαι κοντά σας και θα ακούω. Όσο περισσότερα ακούω, τόσο περισσότερα θα μαθαίνω. Αν προσέξετε λέξεις που δεν καταλαβαίνω, εξηγήστε μου τι σημαίνουν. Αλλά αν ξεχάσετε, συνεχίστε να διαβάζετε. Παιδικά τραγουδάκια, ποιήματα, ιστορίες, παιδικά περιοδικά, ανέκδοτα. Όσο περισσότερα ακούω, τόσο περισσότερα θα μάθω και σιγά - σιγά θα αρχίσουν να έχουν νόημα. Κάποιες ιστορίες είναι φτιαχτές, κάποιες είναι αληθινές. Μάθετέ με να τις ξεχωρίζω.

➤ **Διαβάζω. Ακούω. Μαθαίνω.**

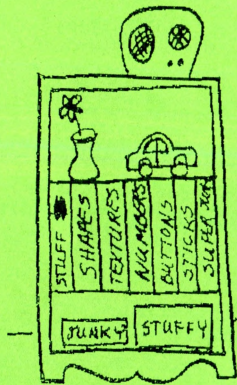
Παντοπωλείο

Ο μπακάλης είναι μέσα

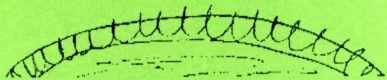
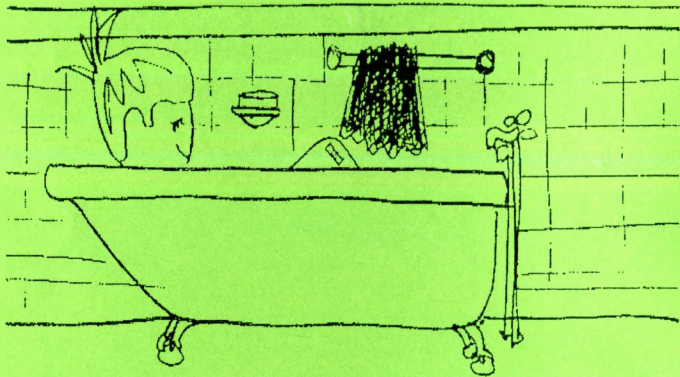
Βοηθήστε με να παίζω ρόλους. Η προσποίηση είναι σημαντική. Μου δίνει την ευκαιρία να σκέφτομαι το τι μπορεί να γίνω - τι μπορώ να κάνω. Παίξτε μαζί μου τις «νοικοκυρές» και άστε με να είμαι ο πατέρας ή η μητέρα και εσείς να είστε το μωρό. Παίξτε μαζί μου το «παντοπωλείο» και χρησιμοποιήστε πραγματικά τρόφιμα από την κουζίνα σαν είδη παντοπωλείου. Άστε με να προσποιούμαι ότι πληρώνω γι αυτά. Άστε με να φαντάζομαι ότι είμαι κάποιο ζώο και δείξτε μου πως να σέρνομαι αργά σαν χελώνα, ή να περπατώ σαν αρκούδα.

➤ Η προσποίηση είναι διασκέδαση.

Μου αρέσει να κάνω άλμπουμ με αποκόμματα. Μπορώ να κόβω κομμάτια από άχρηστα ρούχα (με τη δική σας βοήθεια) και να τα κολλώ στο άλμπουμ. Με αυτό τον τρόπο, θα μάθω να αναγνωρίζω την υφή πολλών υφασμάτων και εσείς μπορείτε να με βοηθήσετε να μάθω τα ονόματά τους. Μπορώ να κολλήσω κομμάτια από χαρτί και να φτιάξω ένα βιβλίο αριθμών. Μπορώ να κάνω ένα άλμπουμ από κομμάτια από ξύλο, φελλό, πλαστικό, επίπεδα κουμπιά, οδοντογλυφίδες, ξυλάκια παγωτών. Υπάρχουν τόσα πολλά πράγματα για να μάθω.

- Με τι άλλο μπορώ να κάνω ένα άλμπουμ με αποκόμματα;

Όταν ήμουνα μικρό, έπρεπε να με ντύνετε. Τώρα που είμαι πιο μεγάλο, είναι ανάγκη να μάθω να ντύνομαι μόνο μου, επομένως αφήστε με να κάνω ότι μπορώ. Να θυμάστε ότι το να βγάζω τα ρούχα μου είναι πιο εύκολο για μένα από του να τα φορώ. Εφόσον μου αρέσει να κάνω μπάνιο, μπορείτε να με ενθαρρύνετε να ξεντύνομαι μόνο μου για να ετοιμαστώ για την μπανιέρα. Πιθανόν να χρειαστώ βοήθεια για να βγάλω το πουκάμισο και τη ζώνη μου, αλλά μπορώ να κάνω τα περισσότερα από τα υπόλοιπα μόνο μου - αν πάρετε τα χέρια μου και μου δείξετε πώς να το κάνω. Αργότερα, μπορούμε να αρχίσουμε με τα δύσκολα, όπως το να φορώ πάλι τα ρούχα μου.

- Βγάλε το! Βγάλε το!
- Φόρεσέ το! Φόρεσέ το!

Απόγευμα...

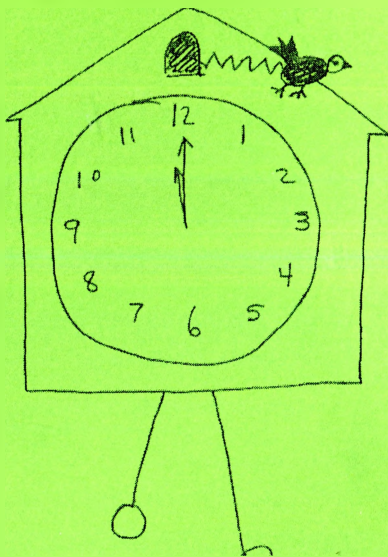
Πρωί...

Βράδυ...

Σήμερα...

Χθες...

Αύριο...

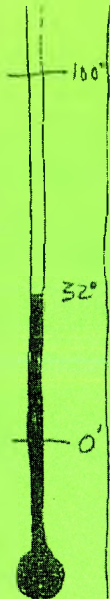
Μεσημέρι;
Μεσάνυχτα;
Πρόγευμα...
Γεύμα...
Δείπνο...
Τι ώρα
είναι;

Είναι ανάγκη να ξέρω τι ώρα είναι. Όχι απλά την ακριβή ώρα, όπως π.χ. 4:00, αλλά τι είναι πρωί, μεσημέρι, ή νύχτα. Δώστε μου ενδείξεις για το τι συμβαίνει αυτές τις ώρες. Γεύμα το μεσημέρι, ύπνος τη νύχτα. Ο μπαμπάς έρχεται σπίτι το απόγευμα. Η Ιωάννα πηγαίνει στο σχολείο το πρωί. Πέστε μου πως χρησιμοποιείτε το χρονόμετρο όταν μαγειρεύετε. Ρυθμίστε το χρονόμετρο. Χθες - τι είναι χθες; Α, χθες ήταν που πήγαμε στο φαρμακείο. Χθες. Αύριο, τι είναι αύριο; Α...ναι, είναι όταν περιμένουμε και προγραμματίζουμε!

- Η δική σας ώρα είναι και δική μου ώρα.

Ζεστό - Κρύο

Θερμοκρασία

Παράγοντες

Ψυχρού

ανέμου

Φαρενάιτ

Κελσίου

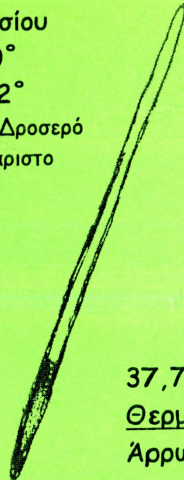
0°

32°

Ήπιο - Δροσερό

Ευχάριστο

37°

37,7°

Θερμοκρασία

Άρρωστος

Τι είναι θερμοκρασία; 32° ; Κάνει ζέστη έξω. 2° κάτω από το 0° ; Κάνει κρύο έξω. Μερικές φορές ανεβαίνει η θερμοκρασία μου και λέτε ότι είμαι ζεστός. Αλλά μου λέτε επίσης ότι και η κουζίνα είναι ζεστή και θα καώ. Αν η κουζίνα είναι κρύα δεν ψήνεται το φαΐ. Αλλά, αν εγώ είμαι κρύος, μου λέτε να φορέσω πουλόβερ. Αυτή η ιστορία με τις θερμοκρασίες με συγχίζει! Πάρτε ένα θερμόμετρο. Κάθε μέρα λέγετέ μου ποιά είναι η θερμοκρασία έξω. Μιλήστε μου για τη ζέστη και το κρύο. Θερμοκρασία - ζεστό - κρύο. Χρειάζομαι πολλή βοήθεια με αυτές τις λέξεις.

➤ Ποιος «βράζει» από το θυμό του;

Ξύπνημα
και
ξεκίνημα

Μεσημεριανός
ύπνος

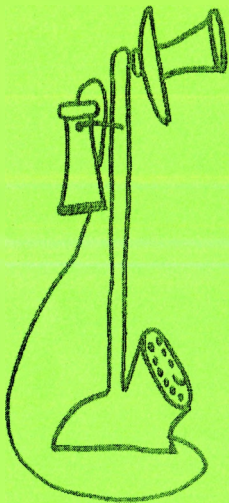

Καλή
νύχτα...

Να έχετε ένα τακτικό καθημερινό πρόγραμμα για μένα. Θα με βοηθήσει να νιώθω ασφαλές αν ξέρω τι πρόκειται να ακολουθήσει. Μην το κάνετε πολύ αυστηρό, αλλά έχετε ώρες για φαγητό, για ύπνο, για έξοδο και έτσι θα ξέρω ότι υπάρχει μια τακτική ώρα για να κάνω πράγματα και μια τακτική ώρα για να κοιμούμαι. Αυτό θα δώσει κάποια τάξη στη μέρα μου. Θα με βοηθήσει επίσης να μάθω τις ώρες της μέρας πριν να πρέπει να αρχίσω να μαθαίνω να λέω την ώρα.

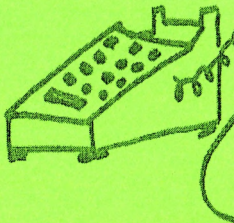
- Πρέπει να είμαι ένα «τακτικό» παιδί.

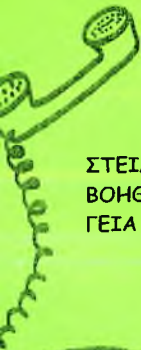

Εμπρός-
εμπρός...
ΒΟΗΘΕΙΑ!

ΣΧΗΜΑΤΙΣΕ
ΤΟ 199

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

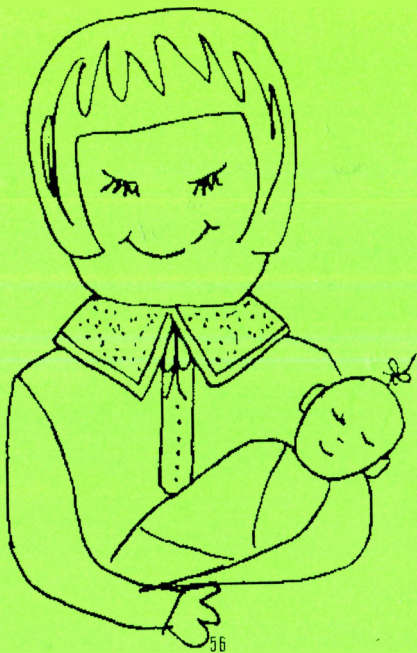
ΣΤΕΙΛΤΕ
ΒΟΗΘΕΙΑΙ
ΓΕΙΑ

Βοηθήστε με να μάθω να χρησιμοποιώ το τηλέφωνο. Μάθετέ με να το απαντώ σωστά όταν κτυπά. Μπορώ να μάθω να λέω: «Οικία Αλεξάνδρου, ο Κωστάκης μιλά», και να φωνάξω κάποιον στο τηλέφωνο. Θα πρέπει να είμαι ικανός επίσης να κλείνω το τηλέφωνο. Για περιπτώσεις άμεσης ανάγκης που μπορεί κάποτε να υπάρξουν, μάθετέ με το όνομά μου, τη διεύθυνση και τον αριθμό τηλεφώνου. Δείξτε μου πως να σχηματίζω τον αριθμό «199» και να ζητώ από τον τηλεφωνητή βοήθεια

➤ Αυτό μπορεί να σώσει ζωές!

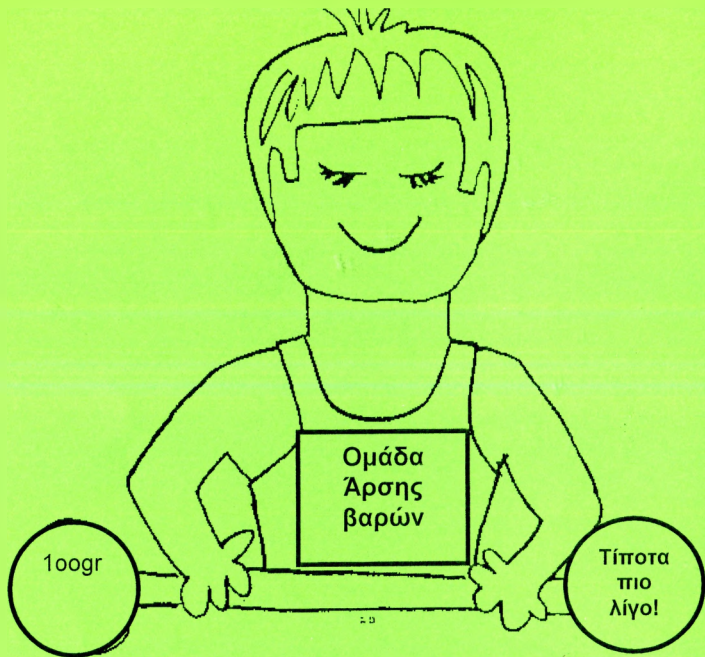
Νάνι - νάνι
Το μωρό
να κάνει

Βοηθήστε
με να
μάθω για
τη ζωή!

Τι είναι τα βρέφη; Όταν υπάρχει κάποιο βρέφος, αφήστε με να το αγγίξω αλλά και να το κρατήσω. Μπορώ να βοηθήσω το βρέφος να κρατά το μπιμπερό του. Μπορώ να τρέξω και να φέρω μια πάνα ή να ξαπλώσω στο πάτωμα και να παίξω με το βρέφος. Μπορώ να μάθω να είμαι τρυφερό. Μπορώ να κουνώ το βρέφος μπρος και πίσω μέσα στη βρεφική του κούνια και μπορώ να σας βοηθήσω να σπρώχνετε το αμαξάκι του. Μου αρέσει να βοηθώ με τα βρέφη.

➤ **Θυμηθείτε!** Είμαι μέρος της οικογένειας.

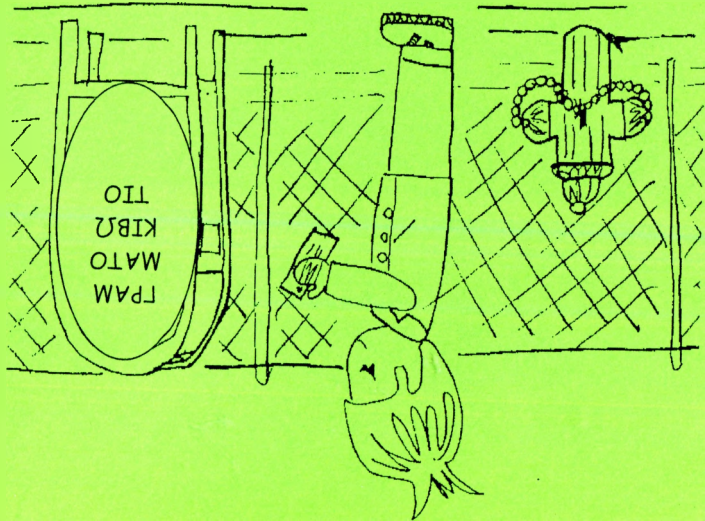
100gr

Ομάδα
Άρσης
βαρών

Τίποτα
πιο
λίγο!

Θέλω να είμαι δυνατός. Βοηθήστε με να αναπτύξω τη δύναμή μου. Δώστε μου πράγματα να μεταφέρω, να σπρώχνω και να τραβώ. Φτυάρια με τα οποία να σκάβω, μπάλες για να πετώ. Άστε με να σκαρφαλώνω πάνω σε σχοινιά αναρρίχησης και να κρέμομαι από το ακροβατικό τραπέζι. Άστε με να σπρώχνω τα περιστρεφόμενα αλογάκια ή αυτοκινητάκια στο λούνα-πάρκ, να σπρώχνω κάποιον πάνω στη κούνια, να τραβώ το βαγόνι και να σπρώχνω ένα φορτωμένο καρότσι. Υπάρχει κάποιο δέντρο για να σκαρφαλώσω; Άστε με να σκαρφαλώσω. Άστε με να κρεμαστώ με τα χέρια μου από κάποιο κλαδί. Δώστε μου την ευκαιρία να χρησιμοποιήσω όλους τους μυς μου.

- Πρέπει να μάθω να μεταφέρω το δικό μου βάρος - και να το χρησιμοποιώ

Ψάξτε για μένα! Ψάξτε τριγύρω για τόπους και πράγματα που να μπορώ να εξερευνήσω. Ίσως να μην το θεωρείτε τρομερά ενδιαφέρον, όμως, **πραγματικά** μου αρέσει να ανακαλύπτω τα πάντα για τα γραμματοκιβώτια, τους κρουνοίς της πυροσβεστικής, τους φράκτες, τις κυλιόμενες σκάλες και τους ανελκυστήρες. Μέσα στον ανελκυστήρα, αν μου λέτε τότε ανεβαίνω και τότε κατεβαίνω σύντομα θα είμαι σε θέση να καταλαβαίνω τη διαφορά! Θέλω να ξέρω πόσο ψηλά είναι τα κτίρια και μέχρι ποιο ύψος μπορούν να σε ανεβάσουν οι ανελκυστήρες. Δείξτε μου πως να ανεβαίνω πάνω σε κυλιόμενες σκάλες για να μη γλιστρήσω και πέσω

- **Ολόκληρος ο κόσμος είναι μια περιπέτεια!**

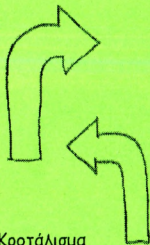

Σειρήνα

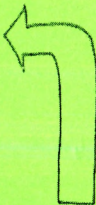

Σήραγγα

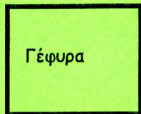
Κινούμαι γρήγορα

Κροτάλισμα

Κούνημα

Γέφυρα

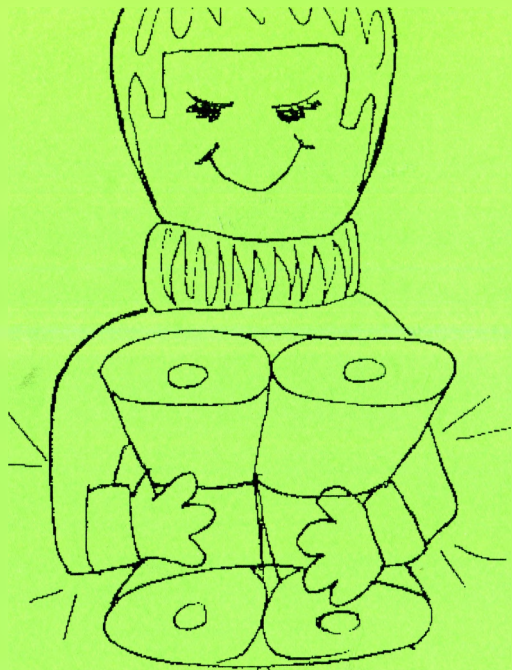
Όταν πηγαίνω κάπου μαζί σας με το αυτοκίνητό μιλάτε μου. Να μου λέτε τι είναι οι ήχοι που ακούω και τι σημαίνουν εκείνα τα παράξενα αισθήματα που νιώθω. Μπορώ να καταλαβαίνω τότε πηγαίνουμε πάνω από χαλικοστρωμένους, τσιμεντένιους ή χωματένιους δρόμους - με τη δική σας βοήθεια. Να μου λέτε τότε κάνουμε στροφή στα δεξιά ή στα αριστερά, τότε περνούμε πάνω από γέφυρα ή κατευθυνόμαστε σε μια σήραγγα. Όλα αυτά δίνουν διαφορετική αίσθηση ή ακούονται διαφορετικά. Αν το παράθυρο είναι ανοιχτό, να μου λέτε τι μυρίζομαι. Καπνός, μυρωδιές της πόλης, ψάρι, ντομάτες, πετρέλαιο - όλες αυτές οι μυρωδιές με βοηθούν να ξέρω περισσότερα για το πού βρίσκομαι.

➤ **Συντονίστε με.**

Να με παίρνετε μαζί σας σε όλα τα καταστήματα. Ξέρω ότι μπορείτε να κάνετε το ψώνισμά σας πιο γρήγορα χωρίς εμένα, αλλά έχω ανάγκη να ξέρω τι είναι τα καταστήματα και τι είναι όλα τα είδη που βρίσκονται σ' αυτά. Έχω ανάγκη να αγγίζω και να μυρίζω πράγματα. Λέγετέ μου τα ονόματά τους. Άστε με να σας βοηθώ να μεταφέρετε εκείνα που αγοράζετε. Τώρα που περπατώ, μπορώ ακόμα και να παίρνω κάποια πράγματα από το ράφι. Βοηθήστε με να τα βρίσκω. Αν βρίσκονται πολύ ψηλά, σηκώστε με πάνω ώστε να μπορέσω να μάθω πόσο ψηλά είναι πραγματικά τα ράφια! Μπορώ να μάθω μονάχα όταν έχω επαφή.

- Θέλω να πηγαίνω όπου πηγαίνετε εσείς και να μαθαίνω να κάνω ό,τι κάνετε εσείς.

Δεν είμαι μωρό του καλαθιού. Τώρα που περπατώ καλά μόνο μου, μη με βάζετε στο αμαξάκι για τα ψώνια όταν πηγαίνετε στην υπεραγορά. Βάζετέ με να περπατώ δίπλα σας για να αρχίσω να καταλαβαίνω ότι υπάρχει κάποια σειρά στον τρόπο με τον οποίο είναι διαρρυθμισμένα τα καταστήματα. Άστε με να μυρίζομαι και να κατευθύνομαι προς το κρέας, τα κατεψυγμένα τρόφιμα, το ψωμί. Μιλάτε μου για τα πράγματα που αγγίζω και μυρίζομαι - λέγετέ μου πως μοιάζουν ή διαφέρουν. Και ας το κάνουμε αυτό κάθε βδομάδα, όχι μόνο κάπου - κάπου.

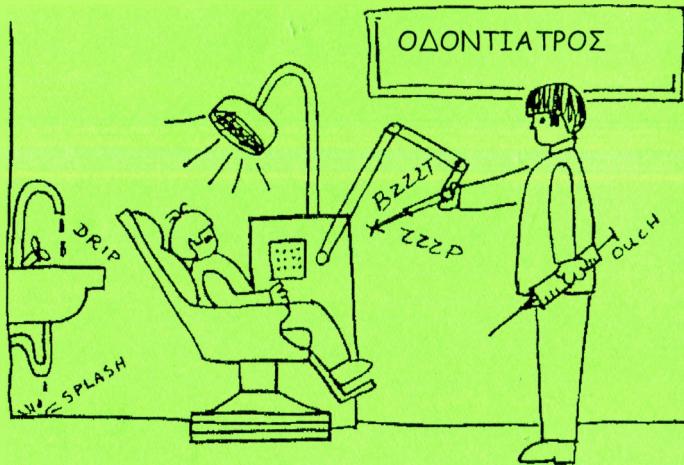
- Πρέπει και να ζουλώ κάποια πράγματα.

Ποιανής, η
μητέρα την
ντύνει
αστεία;

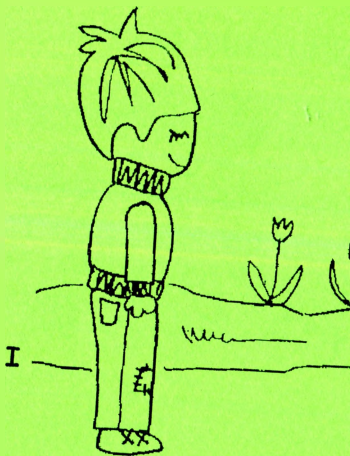
Μην αγοράζετε τα παπούτσια και τα ρούχα μου χωρίς εμένα. Παίρνετέ με μαζί σας και αφήνετέ με να τα δοκιμάζω. Αν τα παπούτσια μου είναι πολύ μεγάλα ή πολύ μικρά, δεν θα θέλω και πολύ να περπατώ με αυτά. Το πώς τα νιώθω είναι σημαντικό! Μιλάτε μου, πείτε μου για αυτά. Είναι καφέ ή μαύρα; Έχουν λαστιχένιες ή δερμάτινες σόλες και φτέρνες; Είναι με κορδόνια; Αγκράφες; Κολλητικές ταινίες; Και... τι είναι το πουκάμισο; Τι είναι η φανέλα που φοριέται κάτω από το πουκάμισο; Πρέπει να μου πείτε και να μου δείξετε τη διαφορά.

- **Δεν θέλω να είμαι ένα παιδί με αστεία εμφάνιση.**

Παίρνετέ με μαζί σας στο γιατρό και στον οδοντίατρο. Άστε με να γνωρίσω τους ανθρώπους εκεί και τι κάνουν. Τα γραφεία τους μυρίζουν διαφορετικά και δίνουν διαφορετική αίσθηση από εκείνα των άλλων ανθρώπων. Οι άνθρωποι εκεί συνήθως μιλούν χαμηλόφωνα. Κάποιες φορές δεν υπάρχουν θόρυβοι που να καταλαβαίνω, αλλά μόνο μηχανές που βουίζουν και ηχούν παράξενα. Έτσι, είναι ανάγκη να ξέρω τι συμβαίνει εκεί και γιατί! Βάλτε το γιατρό ή τη νοσοκόμα να μου δείξει τα ιατρικά εργαλεία. Άστε με να ακούσω τους χτύπους της καρδιάς μου, βάλτε με να ξαπλώσω στο τραπέζι εξέτασης και άστε με να καθήσω στις καρέκλες εξέτασης και να ανεβοκατεβαίνω. Όσο περισσότερα ξέρω, τόσο λιγότερο θα φοβούμαι όταν χρειαστεί να πάω στο γιατρό ή να έχω το πρώτο μου ραντεβού.

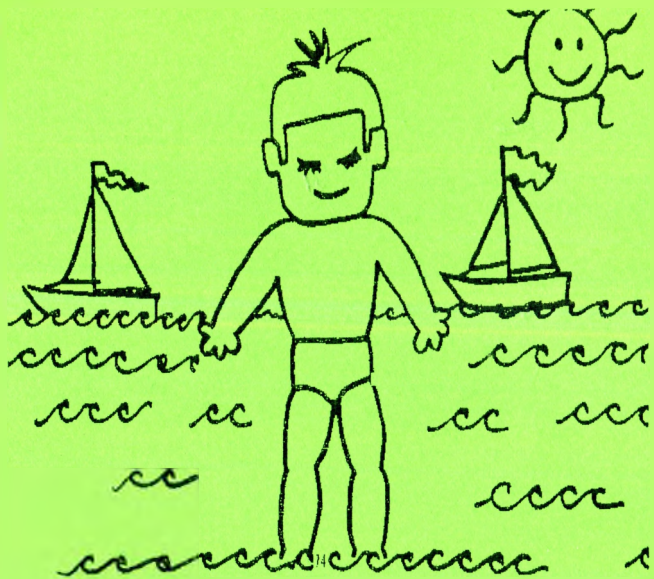
- **Αν δεν ξέρω τι να αναμένω, μπορεί να παραλύσω από το φόβο μου!**

Αφήστε με να πάω σε νηπιαγωγείο. Πάρτε με να επισκεφθώ το νηπιαγωγείο της γειτονιάς. Μετά μιλήστε με τη δασκάλα και κοιτάξτε κατά πόσο μπορώ να ενταχθώ στη τάξη. Μπορεί να μην ξέρει πώς να με συμπεριλάβει στις δραστηριότητες των άλλων παιδιών. Ίσως εσείς να κάνετε κάποιες εισηγήσεις για να ευκολύνετε τα πράγματα για εκείνη. Πολλά σχολεία έχουν ειδικούς βοηθούς για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Καλέστε την επαρχιακή επιτροπή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και ανακαλύψτε τι είδους βοήθεια μπορούν να μου προσφέρουν.

- **Θα μου άρεσε πολύ να πηγαίνω στο σχολείο με τα άλλα παιδιά.**

Πάρτε με στην παραλία και αφήστε με να μπω στο νερό. Μπορείτε ακόμη και να με ενθαρρύνετε να μπω μόνο μου. Να με παρακολουθείτε προσεκτικά, αλλά πρέπει να ξεφοβηθώ και να δοκιμάσω μόνο μου. Βοηθάτε με να κτίζω κάστρα με την άμμο, να σκάβω πηγάδια και να πετώ άμμο. Άστε με να μαζεύω πέτρες και να τις αφήνω να πέφτουν στο νερό, να ακούω το πλαφ που κάνουν και να τις μαζεύω πάλι. Βοηθήστε με να βρίσκω κοχύλια και πέστε μου όλα όσα ξέρετε για αυτά. Υπάρχουν πράγματι και μεγάλα κοχύλια που μπορείς να ακούσεις ήχους μέσα απ' αυτά; Θέλω να τρέξω κατά μήκος της παραλίας. Είναι ένας καλός τόπος για να τρέχεις ελεύθερα. Ο ήχος και η αίσθηση του νερού από τη μια και η στεγνή άμμος από την άλλη, μου δίνουν καθοδηγητικές ενδείξεις που με βοηθούν να κινούμαι ελεύθερα.

- Άστε με να δοκιμάσω να αλητεύω στην παραλία.

Βοηθήστε με να μάθω ότι είμαι ασφαλές μαζί με άλλους. Αφήστε με να διανυκτερεύσω σε κάποιο φίλο ή συγγενή. Αν δεν απομακρυνθώ ποτέ από σας, τότε είναι πιθανό να φοβηθώ υπερβολικά πως δεν θα επιστρέψετε ποτέ, ακόμα και όταν θα πρέπει να φύγετε για κάποια επείγουσα δουλειά. Ή, τι γίνεται αν πρέπει να με πάτε στο νοσοκομείο και να με αφήσετε εκεί; Άστε με να μάθω ότι μπορεί να φύγω και να επιστρέψω. Άστε με να μάθω ότι και εσείς μπορεί να φύγετε και να επιστρέψετε και τίποτα τρομερό δεν θα συμβεί. Βοηθήστε με να μάθω ότι μπορώ να στηρίζομαι σε σας, και σε άλλους - και στον εαυτό μου.

- Το να νιώθεις ασφαλής είναι θαυμάσιο!

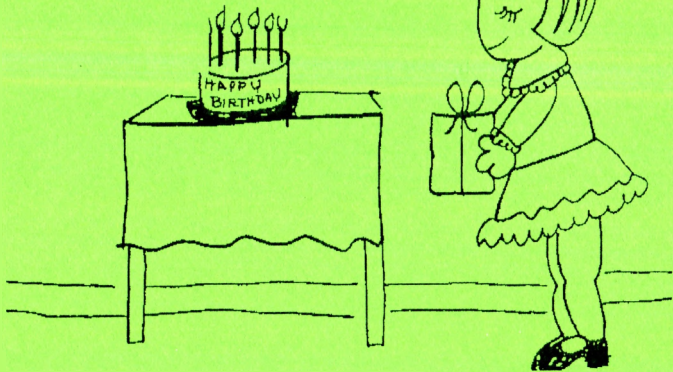
Ας πάμε να παίξουμε μόνες μας

Αφήστε με να κάνω παρέα και με άλλους. Είμαι μεγάλο παιδί τώρα. Τα άλλα παιδιά παίζουν μαζί στην αυλή του ενός ή του άλλου σπιτιού χωρίς τους γονείς τους. Πηγαίνουν στο παντοπωλείο στη γωνία για να αγοράσουν αναψυκτικά και καραμέλες. Κάποτε πηγαίνουν στο πάρκο με μόνο ένα μεγαλύτερο παιδί μαζί τους για να τα προσέχει. Αν έχω μάθει πως να παίζω με άλλους στην αυλή μου χωρίς εσείς να είστε πάντοτε μαζί μου, τότε είμαι έτοιμο για λίγη παραπάνω ελευθερία. Άστε με να είμαι ένα παιδί από την παρέα.

➤ Θέλω να κάνω ό,τι κάνουν εκείνα.

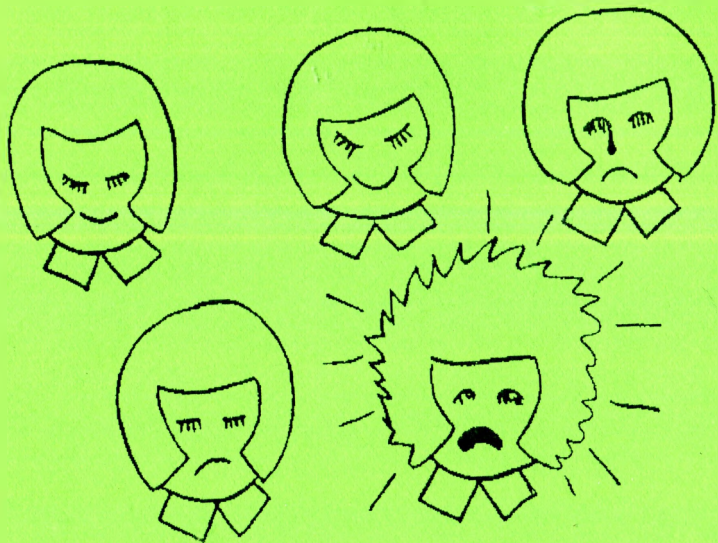
Περάστε...
Περάστε...

Ελάτε στο
πάρτι των
γενεθλίων

Είμαι παιδί γενεθλίων. Πέστε μου πότε είναι τα γενέθλιά μου. Άστε με να κάνω πάρτι γενεθλίων. Άστε με να βοηθήσω στην οργάνωση του πάρτι των γενεθλίων μου. Κι όχι μόνο με την οικογένεια - Θέλω να προσκαλέσω και άλλα παιδιά. Ας παίξουμε «καρφίτσώστε - την - ουρά - στο - γάιδαρο» και ας παίξουμε μια κούρσα φιστικιού. Μου αρέσουν αυτά τα παιχνίδια επειδή μπορώ να τα παίξω και εγώ. Μπορώ να σβήσω τα κεράκια στην τούρτα μου και **ΑΓΑΠΩ** τα δώρα. Όταν ένας από τους φίλους μου ή οποιοσδήποτε άλλος στην οικογένεια έχει γενέθλια, θα ήθελα να πάω μαζί σας για να βοηθήσω στην αγορά του δώρου. Μπορώ να βοηθήσω και στο τύλιγμα του!

- Αν είμαι δίδυμο, μην ξεχνάτε να καλείτε και τους δικούς μου φίλους στο πάρτι.
- Να θυμάστε, τα γενέθλια είναι κάτι σημαντικό!

Έχω αισθήματα. Μιλήστε μου για τα αισθήματά μου. Έχω ανάγκη τη βοήθειά σας, κάποτε, για να τα καταλάβω. Αν είναι όλοι πάντοτε καλοί απέναντί μου, θα δυσκολευτώ να καταλάβω τι σημαίνει «θυμωμένος», «ζηλιάρης», «πληγωμένος», «χαρούμενος» ή «λυπημένος». Ίσως κάποτε να πρέπει να μου λέτε τις λέξεις για να ξέρω. Διδάξτε με πως να λέω, «είμαι θυμωμένος». Πέστε μου πότε συμπεριφέρομαι χαρούμενα ή αισθάνομαι λυπημένος.

- Αν δεν το κάνετε, ίσως να νιώθω πως θα εκραγώ!

Είναι
γεγονός.
Και είναι
μέρος του
εαυτού μου!

Μην παραβλέπετε το ότι είμαι τυφλό!
Μπορείτε να λέτε ότι είμαι τυφλό μπροστά μου. Θα αρχίσω να καταλαβαίνω, έτσι κι' αλλιώς, ότι αντιλαμβάνεστε πράγματα που εγώ δεν αντιλαμβάνομαι. Ίσως να μην είμαι σε θέση να καταλάβω τη διαφορά, αλλά από πολύ νωρίς θα αρχίσω να καταλαβαίνω ότι ο τρόπος που μαθαίνω εγώ είναι διαφορετικός. Παρόλο που με διδάσκετε να ακούω τα βήματα και να καταλαβαίνω από τον ήχο τους ποιός έρχεται, μια μέρα θα προσέξω ότι εσείς ξέρετε ποιός είναι προτού καν βγει από το αυτοκίνητο. Όταν ρωτώ ερωτήσεις για το πώς είναι να είναι κανείς τυφλός εξηγήστε μου όσο πιο καλά μπορείτε. Βοηθήστε με να καταλάβω.

➤ Πρέπει να ΔΩ τι σημαίνει.

Βοηθήστε με να ζω την κάθε μέρα. Μην ανησυχείτε για όλα τα προβλήματα που πιθανό να προκληθούν. Φροντίστε για το κάθε ένα πρόβλημα όταν εμφανιστεί. Ενθαρρύνετε με να δοκιμάζω νέα πράγματα. Κάντε με να καταλάβω ότι είμαι ένα σημαντικό μέλος της οικογένειας. Δώστε μου πράγματα να κάνω μόνος μου, αλλά φροντίστε να κάνω και πολλά πράγματα μαζί με την οικογένεια. Να είστε περήφανοι για μένα και για το τι μπορώ να κάνω. Ενδιαφερθείτε αρκετά για να με διδάξετε εκείνα που δεν μπορώ να κάνω.

➤ Κάνετε με μέρος της οικογένειας.

Σταμάτα για
να μυρίσεις
ένα λουλούδι

Σήμερα είναι μονάχα
μια μέρα από την
υπόλοιπη μου
ΖΩΗ... κάντε να
είναι μια γεμάτη
μέρα

Μη δικαιολογείτε την απaráδεκτη συμπεριφορά μου. Όταν συμπεριφέρομαι σαν ένα κακομαθημένο άτακτο παιδί, «πατήστε πόδι» και επιβληθείτε. Ακριβώς όπως κάθε παιδί, μπορεί να μου γίνει συνήθεια να κάνω μόνο ό,τι θέλω εγώ. Μπορεί πολύ εύκολα να γίνω ένας μικρός δικτάτορας και να περιμένω ότι όλοι θα μου δίνουν προσοχή. Θα περιμένω ακόμα και να σταματήσουν να κάνουν εκείνο που θέλουν ή έχουν ανάγκη να κάνουν απλώς και μόνο για να κοιτάξουν τις δικές μου ανάγκες. Όμως, σταματήστε και σκεφτείτε: Θα το κάνατε αυτό για μένα αν μπορούσα να βλέπω κανονικά; Θα έπρεπε να το κάνετε αυτό για μένα; Ή θα έπρεπε να μου συμπεριφέρεστε όπως στον αδελφό μου ή την αδελφή μου; Μη δείχνετε μεροληψία - είμαι μέρος της οικογένειας.

➤ Όχι δικαιολογίες, παρακαλώ.

Πάνω από όλα αγαπάτε με. Ίσως να υπάρξουν πολλά πράγματα που θα ξεχάσετε να κάνετε. Ίσως να υπάρξουν πολλά πράγματα που άλλοι άνθρωποι θα πουν πως θα έπρεπε να είχατε κάνει. Όμως, αυτό είναι που είναι σημαντικό - να με αγαπάτε πολύ, να με σκέφτεστε πολύ. Να με αγαπάτε ως ένα πραγματικό άνθρωπο. Να σκέφτεστε τι χρειάζομαι να μάθω. Να σκέφτεστε τι θα μπορούσα να γίνω όταν μεγαλώσω. Βοηθήστε με, αλλά μην κάνετε για μένα πράγματα που μπορώ να τα κάνω εγώ για τον εαυτό μου.

➤ Φροντίστε με - Μη με «πνίξετε» με τη φροντίδα σας!

Πρέπει να είμαι
έτοιμο, αν
πραγματικά
μπορώ να
αναμένω ότι θα
«προχωρήσω».

Αυτό που μετράει είναι να δρω συνέχεια. Δεν είναι αρκετό για μένα να κάνω πράγματα μια ή δύο φορές. Είναι ανάγκη να πηγαίνω τακτικά στο μπακάλικο για να μπορώ να θυμάμαι. Είναι ανάγκη να πηγαίνω στο κατάστημα οικιακών συσκευών ή στο κατάστημα γαλακτοκομικών προϊόντων κάθε φορά που πηγαίνετε εσείς. Έχω ανάγκη να βγαίνω έξω από το σπίτι καθημερινά. Τώρα, πριν πάω στο σχολείο, μπορείτε να προγραμματίσετε δραστηριότητες, και να τις κάνετε μαζί μου. Μπορείτε να μου μιλάτε και να μου εξηγείτε πράγματα συνεχώς. Όταν αρχίσει το σχολείο θα υπάρχουν άλλα είδη μάθησης για μένα και δεν θα έχουμε πολλή ώρα μαζί εσείς κι εγώ. Κάντε όλα όσα μπορείτε τώρα - μεγαλώνω γρήγορα και σύντομα θα είναι πολύ αργά. **Τώρα** είναι η μεγάλη μας ώρα μαζί - και τώρα είναι που μπορώ να μάθω περισσότερα από όσα θα μάθω ποτέ.

➤ **Μην ξεχνάτε: ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΣ ΩΡΑ ΜΑΖΙ!**